

Navodila slovenskih škofov za vzpostavitev javnega bogoslužja v slovenskih cerkvah v času epidemije COVID-19

Slovenski škofje se zahvaljujemo duhovnikom, ki v času epidemije COVID-19 ostajajo zvesti pastirji zaupanega ljudstva. Mnogi kot pravi očetje skrbijo, da župnijske in druge skupnosti kljub telesni razdalji ostajajo povezane in tako krepijo naše krščanske družine. Posebna zahvala velja redovnikom in redovnicam za vse molitve in delo, ki ga v tem času namenjajo Bogu in ljudem. Zahvaljujemo se tudi vsem vernikom, ki potrpežljivo in požrtvovalno sprejemajo omejitve javnega bogoslužja ter tako prispevajo k zaustavitvi širjenja epidemije ter varujejo ostarele, bolne in druge ogrožene skupine, ki bi se lahko brez sprejetih ukrepov okužile in imele resne zdravstvene težave z mnogimi tragičnimi posledicami. Obenem čestitamo vsem strokovnim in vladnim službam, da so s svojim ravnanjem prispevali k omejitvi širjenja epidemije.

Slovenski kristjani smo letos doživeli veliko noč podobno kot apostoli na velikonočno jutro: zaprti v svojem domu in med svojimi bližnjimi. Gospod je vstal in je z nami na vseh naših življenjskih poteh, še posebej v preizkušnjah, zato zaupamo, da je pred nami svetla prihodnost žive vere. Naša vera v vstalega Jezusa Kristusa je močnejša od pregrad in telesnih meja. Želimo si, da se naša občestva čim prej ponovno združijo ob oltarni mizi, vendar ob tem ne smemo pozabiti, da nevarnost epidemije ni minila in da se razmere lahko hitro zaostrijo.

Slovenski škofje ordinariji smo na seji Stalnega sveta *Slovenske škofovske konference* (SŠK), ki je potekala 23. aprila 2020, sprejeli nove ukrepe na področju ustavno zagotovljene človekove pravice in temeljne svoboščine do individualnega in kolektivnega vidika svobode veroizpovedi ter se odločili za postopno vzpostavitev javnega bogoslužja v cerkvah. Čeprav epidemija COVID-19 še ni končana, želimo vernikom z novimi navodili omogočiti dostop do zakramentov in življenja v župnijah. Nova navodila veljajo od ponedeljka, 4. maja 2020, do preklica. S tem navodilom prenehajo veljati *Izredna navodila slovenskih škofov za preprečevanje širjenja COVID-19*,¹ ki so bila v veljavi od 13. marca 2020.

Da bi preprečili širjenje epidemije COVID-19 in ohranili zdravje vernikov ter slovenskega prebivalstva, škofje ordinariji skladno z *Zakonikom cerkvenega prava* (kan. 455, § 1–2 ZCP), *Direktorijem za pastoralno službo škofov Apostolorum successores* (čl. 31 in 64) ter v okviru avtonomije ustavno zagotovljene svobode veroizpovedi in ob upoštevanju državnih predpisov ter predhodni seznanitvi pristojnih državnih ustanov določajo naslednje:

¹ <https://katoliska-cerkev.si/izredna-navodila-slovenskih-skofov-za-preprečevanje-sirjenja-koronavirusa-covid-19-odpoved-svetih-mas-do-preklica>

SLOVENSKA ŠKOFOVSKA KONFERENCA

I) Sveta maša

1. Župniki in drugi duhovniki obhajajo svete maše z verniki pod naslednjimi pogoji:
 - a) Udeležba je dovoljena samo zdravim osebam, ki nimajo simptomov okužbe dihal, ne kašljajo in nimajo povišane telesne temperature. Starejšim, kroničnim bolnikom in drugim zdravstveno ogroženim osebam priporočamo, da še naprej svete maše spremljajo po televiziji, radiu ali spletu, saj je to zaradi njihovega zdravstvenega stanja najvarneje.
 - b) V cerkvi mora vsak vernik nositi svojo zaščitno masko oz. temu primerno zaščito (šal, ruta ipd.).
 - c) Pri vhodu v cerkev si mora vernik razkužiti roke z ustreznim razkužilnim sredstvom, ki ga zagotovi župnik oz. župnijski sodelavci. Če župnija ne more zagotoviti razkužilnega sredstva, se župnik obrne na lokalno civilno zaščito oz. škofijskega ekonoma. Če razkužila ni mogoče zagotoviti, svetih maš z udeležbo vernikov ni mogoče obhajati.
 - d) Verniki morajo v cerkvi in v klopeh ohranjati medsebojno varnostno razdaljo vsaj 1,5 metra, kar pomeni, da mora biti vsaj vsaka druga vrsta prazna. Te omejitve ne veljajo za družine oz. osebe, ki živijo v istem gospodinjstvu.
 - e) V cerkvi ali drugem zaprtem prostoru je lahko naenkrat največ toliko oseb, kolikor jih prostor lahko sprejme ob upoštevanju varnostne razdalje 1,5 metra.
 - f) Sodelovanje diakonov, ministrantov, bralcev beril oz. drugih bogoslužnih sodelavcev je mogoče samo ob upoštevanju varnostne razdalje 1,5 metra. Izjema so le nujna opravila med sveto mašo (podaja bogoslužnih predmetov ipd.).
 - g) V zakristiji, kjer se duhovnik in sodelavci pripravljajo na sveto mašo, se mora upoštevati razdalja 1,5 metra. Če je zakristija majhna in te razdalje ni možno spoštovati, se bogoslužni sodelavci pripravijo v cerkvi.
 - h) Maske nosijo vsi sodelavci pri bogoslužju, razen duhovnika.
 - i) Blagoslovljena voda ob vstopu v cerkev mora biti umaknjena (glej 24. točko tega navodila), zato duhovnikom priporočamo, da pokrižanje z blagoslovljeno vodo nadomestijo z obredom nedeljskega blagoslova vode in kropljenjem vernikov od oltarja (prim. *Rimski misal*, str. 923).
 - j) Dovoljeno je ljudsko petje. Na koro so lahko organist in solist ali družina, ki živi v istem gospodinjstvu in poje cerkvene pesmi, ob upoštevanju ustrezne razdalje 1,5 metra. Sodelovanje pevskega zbora med sveto mašo ni dovoljeno zaradi bližine med pevci in možnosti okužbe.
 - k) Pozdrav miru oz. rokovanje se opusti.
 - ↳ Vernikom je dovoljeno deliti sveto obhajilo samo na roko brez izjeme. Preden se obhajajo, si verniki s prosto roko odmaknejo masko, takoj po zaužitju svete hostije pa si masko zopet namestijo čez obraz. Med verniki v vrsti mora biti vsaj 1,5 metra razdalje. Duhovnik oz. delivec obhajila mora imeti pri obhajanju masko. Pred obhajilom in po njem si mora razkužiti roke.
 - m) Ko verniki prihajajo v cerkev in odhajajo iz nje, naj upoštevajo medsebojno razdaljo 1,5 metra. Ob koncu svete maše naj se k vratom pomikajo najprej verniki, ki so bližje izhodu, ter se čim prej oddaljijo od vrat, da ostalim omogočijo nemoten prehod.

SLOVENSKA ŠKOFOVSKA KONFERENCA

2. Pobiranje darov vernikov je med darovanjem. Kdor pobira darove vernikov, mora nositi masko.
3. Po vsaki sveti maši je treba cerkev temeljito prezračiti (vsaj 30 minut).
4. Če je cerkev premajhna, da bi se v njej verniki lahko udeležili svete maše ob upoštevanju varnostnih ukrepov medosebne razdalje, naj duhovniki uvedejo dodatne nedeljske svete maše (npr. sobotna večerna sveta maša, ki velja za nedeljsko, dodatna nedeljska sveta maša itd.).
5. Sveta maša na prostem je dovoljena ob upoštevanju državnih in občinskih zakonov ter pod prej navedenimi pogoji. Trenutno državni predpisi določajo, da so javni dogodki z več kot 5 osebami prepovedani. Če bo prišlo do spremembe tega števila s strani civilne oblasti, lahko duhovniki darujejo svete maše na prostem z upoštevanjem omejitve števila navzočih vernikov. Zadrževanje v zaprtih prostorih ali na prostem pred sveto mašo ali po njej je podvrženo civilnim predpisom in ni dovoljeno.
6. Škofje ordinariji s tem odlokom do preklica dovoljujejo, da verniki dolžnost nedeljske svete maše izpolnijo tako, da se udeležijo svete maše enkrat v tednu na kateri koli dan. Bolniki in ostareli, ki ne morejo v cerkev, ter drugi zdravstveno ogroženi naj sveto mašo spremljajo po medijih, prejmejo duhovno obhajilo ter darujejo Bogu svoje molitve in trpljenje (prim. kan. 1248, § 2 ZCP).

II) Zakrament svete spovedi

7. Spovedovanje v spovednicah in spovednih kabinetih ni dovoljeno. Zakrament svete spovedi je dovoljeno obhajati na prostem, v cerkvah, kapelah in veroučnih prostorih, ki jih je treba redno prezračevati. V vsakem primeru je treba zagotoviti spovedno tajnost. Pri spovedi spovedanec in spovednik nosita zaščitno masko in ohranjata razdaljo 1,5 metra.
8. Spovedovanje po telefonu in po spletu je izrecno prepovedano, saj ni zagotovljena tajnost. Duhovniki in verniki so to normo dolžni spoštovati. Redna oblika spovedovanja je osebna spoved.

III) Podeljevanje zakramentov krsta, prvega obhajila, birme, poroke in bolniškega maziljenja

9. Posamično podeljevanje zakramenta svetega krsta je dovoljeno ob navzočnosti najbližjih sorodnikov oz. največ 15 oseb, ki med seboj ohranjajo ustrezno in obredu primerno razdaljo ter nosijo zaščitne maske. V primeru zaporednih krstov je treba prostore predhodno prezračiti.
10. Po presoji duhovnika in po posvetu s starši ustrezno pripravljenih otrok je mogoče podeliti zakrament prvega svetega obhajila v skupinah z največ 5 prvoobhajanci ob

SLOVENSKA ŠKOFOVSKA KONFERENCA

nedeljah oz. delavnikih. Za druge otroke, ki še niso pripravljene, se podeljevanje zakramenta prvega svetega obhajila preloži na jesenski čas.

11. Podeljevanje zakramenta birme je zaradi osebnega stika med birmancem in birmovalcem preloženo na jesenski čas oz. čas po začetku novega veroučnega leta. Nove termine birm bodo posamezne škofije uskladile z župniki.
12. Podeljevanje zakramenta svetega zakona je dovoljeno ob navzočnosti najožjih sorodnikov oz. največ 15 oseb, ki med seboj ohranjajo ustrezno razdaljo ter nosijo zaščitne maske.
13. Podeljevanje bolniškega maziljenja je dovoljeno ob upoštevanju, da sta duhovnik in bolnik ustrezno zaščitena. Bolniški duhovniki in duhovniki, ki oskrbujejo domove za ostarele ter druge podobne ustanove, morajo upoštevati navodila omenjenih ustanov za preprečevanje okužb in od njih pridobiti ustrezno zaščitno opremo.

IV) Pogrebi

14. Cerkveni pogrebi so dovoljeni ob upoštevanju navodil državnih ustanov. Pogrebni obred se opravi v navzočnosti najožjih sorodnikov. Pogrebna sveta maša je lahko darovana ob upoštevanju določil v poglavju *I) Svete maše* tega navodila.
15. Med pogrebom je treba upoštevati medsebojno razdaljo 1,5 metra.

V) Kateheza, pastoralna in župnijska srečanja, oratoriji in šmarnice, župnijske slovesnosti

16. Do preklica po župnijah ni verouka in drugih oblik izobraževanja ter župnijskih srečanj (sestanki ŽPS in ŽGS, izobraževanja, duhovni seminarji, kulturna srečanja, razstave, koncerti, proslave itd.). Izobraževanje in srečanja lahko potekajo na daljavo po spletu. Kateheti naj v dogovoru z župniki prosijo starše, da manjkajočo snov predelajo skupaj s svojimi otroki. Vsebina je dostopna na uradni spletni strani Slovenskega katehetskega urada oz. župnij.
17. Poletni oratoriji in počitniško druženje oz. delavnice lahko potekajo ob upoštevanju navodil in predpisov državnih ustanov.
18. Branje šmarnic za odrasle lahko poteka po cerkvah v okviru rednih svetih maš oziroma po kapelah in hišah ob upoštevanju državnih navodil. Šmarnice za otroke v cerkvah letos odpadejo. Otroci in odrasli so povabljeni, da prisluhnejo spletnim prenosom šmarnične pobožnosti (Radio Ognjišče, TV Exodus in drugi spletni prenosi). Gradivo za otroke in odrasle je objavljeno tudi na spletni strani Slovenskega katehetskega urada.
19. Župnijske slovesnosti lahko potekajo zgolj ob upoštevanju določil v poglavju *I) Svete maše* tega navodila in upoštevanju medosebne varnostne razdalje 1,5 metra.

VI) Katoliške izobraževalne in vzgojne ustanove

20. Katoliški vrtci, šole in druge izobraževalne ustanove morajo slediti navodilom *Nacionalnega inštituta za javno zdravje, Ministrstva za zdravje RS ter Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport RS.*

VII) Katoliške karitativne ustanove

21. Katoliške karitativne ustanove nadaljujejo svoje delo in poslanstvo pomoči v enakem obsegu ob upoštevanju državnih navodil ter že sprejetih varnostnih ukrepov.

VIII) Bogoslužni in drugi cerkveni prostori

22. V cerkvah in kapelah je možna osebna ali skupna molitev zdravih vernikov pod pogojem, da so v prostoru osebe med seboj oddaljene vsaj 1,5 metra in se upoštevajo ostali preventivni ukrepi (maske, uporaba razkuževalnih sredstev in zračenje prostora).

23. Cerkev, ki je odprta za vernike, je treba zračiti in redno razkuževati z razkužilnimi sredstvi (kljuka vrat, klopi, tla). Vernikom mora biti v cerkvi pri vhodu na voljo razkužilno sredstvo za roke. Vsak, ki vstopi v cerkev, mora poskrbeti za osebno varnost pred okužbo, tako kot velja za vstopanje v javne prostore: razkužiti si mora roke in si nadeti zaščitno masko. Prav tako ohranja medsebojno razdaljo vsaj 1,5 metra. Če teh pogojev ni mogoče zagotoviti, cerkev oz. kapela ne sme biti odprta za javnost.

24. Pri vhodu v cerkev v kropilnikih ne sme biti blagoslovljene vode. Verniki naj se pri vstopu v cerkev spoštljivo pokrižajo in pokleknejo, kar nadomesti pokrižanje z blagoslovljeno vodo.

25. V cerkvah je lahko postavljena zaprta posoda z blagoslovljeno vodo za osebno rabo vernikov pod pogojem, da se posoda z zunanje strani redno razkužuje.

26. Škofijske in župnijske pisarne, cerkveni arhivi ter drugi cerkveni uradi so odprti za obiskovalce le po predhodnem dogovoru za nujne zadeve, ki jih ni mogoče urediti po telefonu ali spletu. V tem primeru je lahko v pisarni samo en obiskovalec, ki mora nositi zaščitno masko ter si mora ob vstopu razkužiti roke. Duhovnik oz. uslužbenec, ki dela v pisarni, odprti za javnost, mora prav tako nositi ustrezno zaščito in prostore pogosto zračiti. O odprtju in urniku posameznega urada odloča vsak ordinarij oz. odgovorna oseba posebej.

27. V samostanih naj redovnice in redovniki omejijo izhode ter stike z zunanjimi obiskovalci. V samostanskih kapelah morajo biti kropilniki z blagoslovljeno vodo izpraznjeni. Glede obhajanja svetih maš naj se dogovorijo s krajevnim škofom. Pri svetih mašah v samostanih naj ne bo zunanjih obiskovalcev.

IX) Splošna priporočila

28. Vsem starejšim vernikom (še zlasti starejšim kroničnim bolnikom) priporočamo, naj bodo še naprej preventivno izolirani ter naj posvetijo čas molitvi za zdravje bolnikov, zdravstvenega osebja in čimprejšnji konec epidemije.
29. Vsi verniki naj upoštevajo splošno higieno kihanja in kašljanja v robec oz. zgornji del rokava, medosebno razdaljo vsaj 1,5 metra, redno umivanje rok ter nošenje ustreznih zaščitnih sredstev. Obraza (oči, nosu in ust) naj se ne dotikajo z nečistimi/neumitimi rokami. Izogibajo naj se tesnih stikov z ljudmi, ki kažejo znake nalezljive bolezni.
30. Škofje vabijo vse vernike, duhovnike, redovnice, redovnike ter katoliška laiška gibanja, da v zahtevnem času epidemije nadaljujejo molitev za zdravje in blagoslov našega naroda. V mesecu maju naj okrepijo pobožnosti v čast devici Mariji. Prav tako naj se slovenska katoliška občestva pridružijo molitvi papeža Frančiška in vsak dan zmolijo rožni venec za prenehanje epidemije.

Sprejeti ukrepi veljajo do preklica. Če bo prišlo do poslabšanja stanja in zaostrovanja državnih navodil, bomo škofje sprejeli dodatne omejitve na področju verskega oz. bogoslužnega življenja naših skupnosti.

Duhovnike in druge pastoralne delavce lepo prosimo, da navodila objavijo na župnijskih spletnih straneh in družabnih omrežjih ter v krajši obliki na oglasnih deskah. Dodatne informacije, navodila in novice so objavljene na spletni strani SŠK na povezavi: <https://katoliska-cerkev.si/covid19-meni-ssk>

Msgr. Stanislav Zore, ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK
Msgr. Alojzij Cvikl, mariborski nadškof metropolit in podpredsednik SŠK
Msgr. dr. Jurij Bizjak, koprski škof
Msgr. dr. Peter Štumpf, murskosoboški škof
Msgr. Andrej Glavan, novomeški škof
Gospod Rok Metličar, škofijski upravitelj Škofije Celje